

Oficina de Cooperació al Desenvolupament i Solidaritat (OCDS)

Una part important dels programes i accions que l'OCDS porta a terme es financen en el marc d'un conveni en matèria de cooperació al desenvolupament entre la UIB i el Govern de les Illes Balears que té un pressupost de 150.000 euros. Com a novetat, enguany es recupera una subvenció directa de la Direcció General de Serveis Socials per un import anual de 12.000 euros per un projecte de voluntariat universitari 2014-15.

El compromís adquirit per la UIB amb la cooperació universitària i educació per al desenvolupament, gràcies al finançament esmentat, a més del mateix pressupost que la UIB dedica a temes de cooperació i solidaritat, la tasca feta per l'equip de l'OCDS i la participació i implicació de la comunitat universitària, es tradueix en el resum següent:

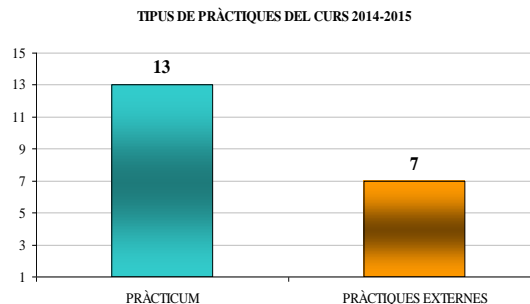
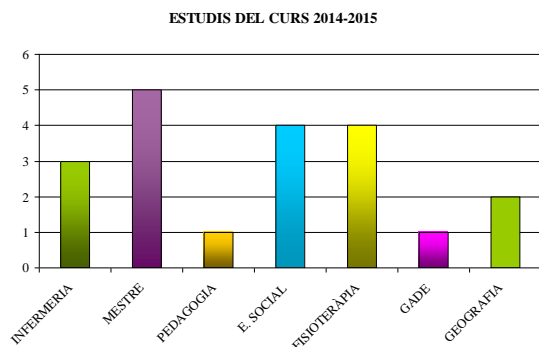
1. Mobilitat d'alumnes de la UIB per fer pràctiques en el marc de la cooperació al desenvolupament

Durant el curs 2014-15 hi han participat vint (20) alumnes (15 dones i 5 homes), entre els estudis de Mestre, Pedagogia, Educació Social, Infermeria, Fisioteràpia, GADE i Geografia, amb estades en sis (6) països diferents d'una durada compresa entre 60 i 90 dies a càrrec del conveni esmentat i amb un total de nou (9) professors/es com a tutors/es:

Beques de pràctiques en països empobrits. Curs 2014-15			
Estudis	Alumnat	Contrapart	País
Mestre	2	Xarxa d'Escoles Alternatives del Perú	Perú
Mestre	3	Centre educatiu per a nins sords Effetah	Marroc
Pedagogia	1	Associació Aprendo Contigo	Perú
Educació Social	2	Associació Aprendo Contigo	Perú
Educació Social	2	Centro de Apoyo a Niños y Adolescentes Trabajadores (CANAT)	Perú
Infermeria	3	Universitat Estatal de Bolívar	Equador
Fisioteràpia	2	Associació Pipitos-Somoto	Nicaragua
Fisioteràpia	2	Dangme East District Hospital	Ghana
Geografia	2	Universitat Nacional Autònoma de Managua	Nicaragua
GADE	1	Fundació Vicente Ferrer	Índia
TOTAL			
7	20	9	6

El total de l'import concedit ha estat de 32.300 euros en forma de beques que han oscil·lat entre els 1.000 i els 1.900 euros, en funció del país de destinació i de la durada de l'estada.

Als següents gràfics es mostra el nombre d'alumnes segons els estudis de procedència i la modalitat formativa més habitual, que correspon al pràcticum:

2. Mobilitat en l'àmbit del voluntariat universitari internacional

En el marc de la XI Convocatòria d'Estades Solidàries, dirigida a alumnes de grau i màster i al col·lectiu de personal d'administració i serveis (PAS) de la UIB. Finalment s'han concedit vuit (8) ajuts per a estades a Bolívia i el Perú d'una durada mínima de 7 setmanes per a l'alumnat (6 dones i 2 homes) durant l'estiu de 2015, com queda recollit a la taula resum següent:

Programa Estades Solidàries. Curs acadèmic 2014-15			
Zona/País	Entitat a les Illes Balears	Contrapart al país de destinació	Alumnes
Sucre, Bolívia	Fundació Amazònia de les Illes Balears	Fundació Amazònia de Sucre	4
Lima, Perú	Programa Ineditos	Aprendo Contigo	4
TOTAL			
2	2	2	8

L'import total concedit en forma d'ajuts per al viatge i estada ha estat de 8.000 euros, amb ajuts de 1.000 euros per als alumnes participants.

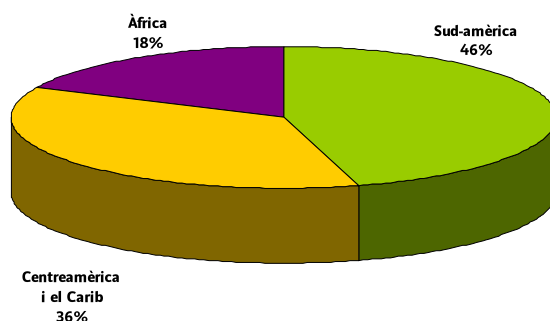
3. Projectes de cooperació universitària al desenvolupament (CUD)

3.1. XI Convocatòria d'ajuts per a projectes de CUD 2014

Aquesta convocatòria pretén facilitar la participació directa i activa dels membres de la comunitat universitària, amb la seva contribució efectiva per millorar les condicions de vida i de treball de les poblacions dels països empobrits. En el marc de la XI Convocatòria d'ajuts per a projectes de cooperació universitària al desenvolupament (CUD) s'han executat onze (11) projectes finançats per un import total de 89.850 euros (44.000 euros a càrrec del conveni entre el Govern de les Illes Balears i la UIB en matèria de cooperació; i 45.850 euros a càrrec de la partida que la UIB destina a cooperació universitària al desenvolupament). D'altra banda, hi han participat setanta (70) membres de la comunitat universitària entre PDI (61), PAS (3) i alumnat (3 d'estudis de doctorat, 2 d'estudis de grau i 1 d'estudis de postgrau), tretze (13) contraparts de vuit (8) països i dues (2) entitats col·laboradores. Els projectes s'han

executat en diferents àmbits sectorials, com el de la salut (3), socioeducatiu (3), socioambiental (2), de les tecnologies de la informació i les comunicacions (2) i de turisme responsable (1), així com queda resumit a la taula següent:

Departament Ajudat	Projecte	País	Contrapart
Biologia 8.650 euros	Millora de la sostenibilitat de la producció agrària a l'altiplà bolivià: Eficiència en l'ús de l'aigua i dels nutrients	Bolívia	Unidad Académica Campesina de Tiahuanacu (UAC-T)
Infermeria i Fisioteràpia 8.180 euros	Diagnòstic de necessitats d'investigació relacionades amb la incidència del càncer a Bolívia: Capacitació i promoció per a la investigació i la formació d'equips de salut de l'Hospital San Juan de Dios	Bolívia	ONG Esperanza Bolivia
Ciències Matemàtiques i Informàtica 6.260 euros	Capacitació per al posterior assessorament per a la implantació a la Universitat Internacional de l'Equador del govern de les tecnologies de la informació i de la comunicació	Equador	Universitat Internacional de l'Equador
Pedagogia Aplicada i Psicologia de l'Educació 8.910 euros	Desenvolupament de propostes de millora a l'associació Aprendo Contigo: formació, difusió i anàlisi d'impacte	Perú	Associació Aprendo Contigo
Biologia 8.000 euros	Alternatives per al control d'insectes transmissors de dengue a l'Amazones peruà respectuoses amb el medi ambient. L'ús de fongs patògens	Perú	Universitat Nacional Major de San Marcos (UNMSM)
Dret Públic 4.000 euros	L'ordenació jurídica del servei públic d'educació superior a Cuba i Espanya	Cuba	Universitat de l'Havana
Filosofia i Treball Social 9.250 euros	Migracions, gènere i sostenibilitat costanera	Cuba	Centro de Estudios Multidisciplinarios de zonas costeras –CEMZOC– de la Universitat d'Orient
Psicologia 9.100 euros	Formació i desenvolupament de competències laborals al sector turístic. Un estudi comparatiu Cuba - Illes Balears	Cuba	Universitat de Camagüey
Ciències Matemàtiques i Informàtica 6.800 euros	Formació en tècniques de processament i anàlisi d'imatges com a suport en el diagnòstic de la <i>sicklemlia</i> i els trastorns neurofisiològics associats	Cuba	Universitat d'Orient
Infermeria i Fisioteràpia 10.000 euros	Suport a les tasques del projecte FISIAFRICA (Xarxa Vives d'Universitats)	Moçambic, Gàmbia i Ghana	Instituto Superior de Ciências de Saúde de Moçambic (ISCISA), Universitat de Gàmbia i Ghana Health Service
Economia Aplicada 10.700 euros	Capacitació en els programes de recerca i postgrau de la Business School de la Universitat de Dar es Salaam	Tanzània	Business School de la Universitat de Dar es Salaam (UDBS)

D'igual manera s'ha publicat l'XII Convocatòria d'ajuts amb dos terminis de presentació, el primer entre el 8 de juny i el 8 de juliol i el segon termini, entre el 19 d'octubre i el 16 de novembre de 2015.

4. Altres projectes de CUD en xarxa

4.1. Xarxa Vives d'Universitats (XVU)

Fisiàfrica és el nou programa de cooperació de la XVU amb institucions educatives de Moçambic, Gàmbia i Ghana en què la UIB participa. El projecte cerca l'enfortiment dels sistemes de salut d'aquests països entre 2014 i 2016, a través de la capacitat de fisioterapeutes, ja que es tracta de contribuir a la reducció de les limitacions funcionals de la població. Com a objectius secundaris del programa es preveu la creació i implementació d'estudis universitaris de Fisioteràpia amb les competències i habilitats adaptades, d'una banda, a l'EEES, i de l'altra, al context sociosanitari local.

5. Educació per al desenvolupament (EpD): accions de sensibilització i de formació

5.1. XI Convocatòria d'ajuts per a accions d'EpD

Durant el curs 2014-15 s'han concedit ajuts per un import total de 16.467,82 euros, a càrrec de la partida que la UIB destina a cooperació al desenvolupament i solidaritat, per a la realització d'onze (11) accions d'EpD. Aquestes han estat executades per trenta-vuit (38) membres de la comunitat universitària de set (7) departaments i estudis diferents, amb la col·laboració de dues (2) ONGD de les Illes Balears (Enginyeria sense Fronteres i Fundació de Solidaritat Amaranta), amb el suport de (4) grups de recerca i dues (2) entitats més. A continuació, una taula resum:

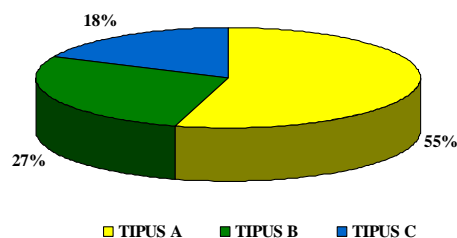
	Accions d'EpD	Responsable i vinculació UIB	Organització Departament / Grups de recerca i entitats col·laboradores	Ajut concedit
1	Curs Teatre de l'Oprimit. El teatre com a eina d'intervenció social	Antònia Darder Mesquida PDI	Departament de PAPE i MAT Intervencions	1.750 €
2	III Curs sobre conflictes contemporanis: qüestions actuals sobre els reptes i amenaces del nou ordre mundial	Margalida Capellà Roig PDI	Departament de Dret Públic	1.720 €
3	I Cinefòrum Socioambiental	Nicolás Pérez de la Mora Alumne	Departament de Física i Enginyeria sense Fronteres	727,50 €

4	Publicació: «Hacia una nueva colonización del Caribe. Turismo y transformaciones urbanas en el Centro Histórico de La Habana y la Ciudad Colonial de Santo Domingo»	Jesús González Pérez PDI	Departament de Ciències de la Terra i Oficina del l'Historiador de la Ciudad de la Habana	1.170,32 €
5	Curs: «Islamofòbia de gènere: eines per descolonitzar la mirada»	Miquel Àngel Oliver PDI	Departament de Filosofia i Treball Social i grup de recerca Desigualtats, Gènere i Polítiques Públiques (DGIPP)	1.900 €
6	Curs: «El teatre com a eina d'intervenció social i educativa»	Gemma Tur Ferrer PDI	Departament de PAPE i El Xiringuito Teatre i Comunitat Seu universitària d'Eivissa i Formentera	1.400 €
7	IV Jornades d'Estudis Feministes en Religió «Més enllà de les religions, pensem les religions: poder, plaer i saviesa»	Nanda Caro PDI	Departament de Filosofia i Treball Social i DGIPP	2.300 €
8	Jornades de Renda Bàsica. El dret a l'existència	Míriam Mur Gil Alumna	Departament de Filosofia i Treball Social	1.500 €
9	Seminari: «Tràfic de menors en frontera. Nous mecanismes de captació i mobilitat entre països»	Lluís Ballester PDI	Departament de PAPE, Grup d'Investigació i Formació Educativa i Social (GIFES) i Fundació de Solidaridad Amaranta	1.100 €
10	Seminari: Repensar Síria: Conflictes i reptes	Rubèn Comas PDI	Facultat d'Educació i LIU (Leaders of Inter – Religious Understanding Programme / Danmission)	1.000 €
11	Exposició: <i>Yachay, wiñay, munay (aprendre, créixer, estimar)</i>	Carmen López Alumna	Màster en Formació de Professorat	1.900 €

Al gràfic següent es detalla la distribució segons la tipologia (A, B i C):

- Tipus A: **Accions d'educació i/o formació**, que ajudin a comprendre els problemes i les seves causes, a conscienciar i a promoure la participació social: organització de cursos, seminaris, tallers, entre d'altres.
- Tipus B: **Accions de sensibilització**, que informin i alertin sobre situacions d'injustícia i sobre les causes de la pobresa, que difonguin propostes d'actuació i rompin el cercle viciós d'ignorància-indiferència-ignorància: organització de conferències, taules rodones, campanyes, cinefòrums, entre d'altres.
- Tipus C: **Accions de difusió d'experiències** de membres de la comunitat universitària mitjançant material o recursos d'EpD: exposicions, documents audiovisuals, contes, publicacions d'experiències i/o dels resultats d'una recerca (llibres, fullets...), entre d'altres.

Accions realitzades segons tipologia

5.2. Cursos de formació per al PDI i PAS i cursos monogràfics emmarcats en els plans de formació interns de la UIB

Durant el curs 2014-15, i en el marc del pla de formació de l'Institut de Ciències de l'Educació (ICE-IRIE) i del pla de formació per al personal de la UIB, s'han impartit els cursos següents: «Educació per al desenvolupament» (4 h); «Introducció a la cooperació universitària al desenvolupament» (10 h); i Curs monogràfic «La migració: Una visió des dels drets humans» (28 h). El Curs monogràfic sobre la manera de treballar l'economia de les cures en la cooperació al desenvolupament (20 h) està programat per al mes de setembre de 2015. Aquests cursos monogràfics també van dirigits a les persones que treballen o col·laboren amb els agents de cooperació al desenvolupament locals. El total de participants per a la formació interna PAS-PDI ha estat de 34 participants (29 dones i 5 homes) i per al monogràfic ja impartit, han estat 28 alumnes (24 dones i 4 homes).

5.3. Cursos de formació de voluntariat

El curs acadèmic 2014-2015 s'han realitzat sis (6) cursos de formació de voluntariat, de 25 hores de durada cadascun, en els àmbits de la cooperació al desenvolupament, inserció social, salut, socioeducatiu i equitat de gènere. Per altra banda, a la Seu universitària de Menorca s'ha impartit un taller de Comunicació, participació, voluntariat i noves narratives (8 h). En aquests cursos s'hi han inscrit un total de dos-cents vint-i-sis (226) alumnes (180 dones i 46 homes). Els dos cursos de cooperació al desenvolupament s'han finançat a càrrec del conveni entre el Govern de les Illes Balears i la UIB, mentre que la resta s'ha finançat a càrrec de la subvenció directa abans esmentada.

5.4. Transversalització de l'educació per al desenvolupament en el marc d'assignatures impartides als diferents estudis de la UIB

Com a novetat d'enguany i per tal de poder arribar al conjunt de l'alumnat de la UIB, el Vicerectorat de Campus, Cooperació i Universitat Saludable de la UIB ha posat en marxa una borsa d'hores de formació transversal, gestionada per l'OCDS i a disposició del conjunt del PDI que ho sol·liciti, per ser inclosa als seus estudis de grau i màster. S'han impartit 27,5 hores de formació en quatre modalitats diferenciades, en funció de la durada i dels continguts tractats, en el marc de 17 sessions: 9 assignatures de grau, 5 en el Màster en Formació de Professorat i 2 en esdeveniments organitzats per diferents Facultats de la UIB.

5.5. Accions d'EpD en col·laboració amb altres entitats

A banda de la convocatòria esmentada, l'OCDS, en col·laboració amb diferents institucions, entitats i ONGD de les Illes Balears, ha organitzat les accions següents:

Tipologia	Accions
Exposicions	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Viatges d'esperança i temor. Migrants en moviment a Mèxic</i>, amb la col·laboració d'Amnistia Internacional. - <i>Comprar just o just comprar? La teva compra mou el món</i>, amb la col·laboració del grup de treball de comerç just de les Illes Balears. - <i>L'aigua, més que un recurs, és part del que som</i>, amb la col·laboració del Fons Mallorquí de Solidaritat i Cooperació.
Accions de difusió i formatives	<ul style="list-style-type: none"> - VIII Marató de donació de sang al campus universitari, a càrrec de la Fundació Banc de Sang i Teixits de les Illes Balears (FBSTIB). - Acció de denúncia, Iran: Lluitem com lleones pels seus drets, organitzada per Amnistia Internacional. - Programa d'educació per al desenvolupament i accions de sensibilització de

	<p>la Fundació Vicenç Ferrer.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Conferència «Els reptes del desenvolupament, la mercantilització del coneixement i la responsabilitat social de la Universitat», a càrrec de Koldo Unceta, catedràtic d'Economia Aplicada de la Universitat del País Basc. - Acció de voluntariat «Vols participar al primer recompte de persones sense sostre a Mallorca?», organitzada per l'Institut Mallorquí d'Afers Socials (IMAS) i la Creu Roja de les Illes Balears. - Conferència «Lo que ganaron y lo que perdieron las mujeres de la Primavera Árabe» a càrrec de Nazanin Armanian, professora de Relacions Internacionals de la UNED i analista de l'actualitat de l'Orient Mitjà i del Nord d'Àfrica, en commemoració del Dia Internacional de les Dones. - V Jornades universitàries sobre el conflicte del Sàhara Occidental, organitzades per l'Associació d'Amics del Poble Sahrauí de les Illes Balears. - Estades Solidàries: Conèixer, conviure i compartir, de l'OCDS. - Xerrada: «Què passaria si no paguéssim el deute? Deute il·legítim, banca pública i control ciutadà», amb ATTAC. - Conferències «Cacau i desenvolupament», a càrrec de Jaume Martorell, titulat en Enginyeria Tècnica Agrícola per la UIB i que des de fa anys treballa a Nicaragua en diferents ONG i empreses lligades a la producció sostenible i al comerç just de cafè i cacau.
--	---

D'altra banda, el Vicerectorat de Campus, Cooperació i Universitat Saludable, amb el suport de la Direcció General de Cooperació i Immigració, ha tornat a obrir les portes de la UIB abans de les festes de Nadal organitzant la segona edició de **La UIB Oberta de Pinte en Ample. Mercadet de comerç just, entitats socials i artesanía local**, a l'estació del metro de la UIB, en què han participat un total de quaranta-sis (46) taules informatives de les entitats i iniciatives de caire social de la UIB i hi ha hagut exhibició i venda dels productes dels artesans/es locals. A més, durant els dos dies han tingut lloc també diverses activitats culturals i lúdiques:

La UIB Oberta de Pinte en Ample. Mercadet de comerç just, entitats socials i artesanía local
<ul style="list-style-type: none"> - Ludoteca de S'Altra Senalla - Espectacle de titelles: Gina, l'exploradora de contes - Taller de música africana i tambors (Víctor Uwagba) - Circ Transhumant - Acte de cloenda amb l'actuació del grup Rumba Katxai

I també s'ha organitzat un espai de participació d'una durada de 2 hores, «Obrir espais per compartir aprenentatges», com una trobada d'intercanvi d'experiències en l'àmbit de la cooperació universitària al desenvolupament, en què han participat equips i responsables de projectes CUD i alumnes i PAS participant en programes de mobilitat.

6. Portal de voluntariat universitari

Durant el present curs acadèmic s'ha dissenyat l'aplicació web per a la posada en marxa del portal de Voluntariat adreçat al conjunt de membres de la comunitat universitària, amb la intenció de promoure la seva participació per donar resposta a les demandes de les entitats de les Illes Balears.

7. Total de visites realitzades per usuaris/àries a la pàgina web de l'OCDS

19.647 sessions a la pàgina web de l'OCDS: <<http://cooperació.uib.cat/>>.